

Svenska kyrkan
Kyrkostyrelsen
751 70 Uppsala

kyrkostyrelsen@svenskakyrkan.se

Remissvar, Förslag till Nationellt program för kunskapsutveckling inom det kyrkliga kulturarvet, ert dnr KS 2016/0634

Sammanfattningsvis välkomnar Vitterhetsakademien det nationella programmet för kunskapsutveckling inom det kyrkliga kulturarvet, men önskar tydligare skrivningar vad gäller forskning om och bevarande av de kyrkliga kulturmiljöerna som utgjort betydelsefulla historiska omvärldar kring själva kyrkobyggnaderna. Vidare efterfrågar vi ett klagörande om samarbetet i den nybildade kommittén om kyrkoforskning med Riksantikvarieämbetet och Vitterhetsakademien.

Vitterhetsakademien välkomnar att Svenska kyrkan nu utvecklar ett nationellt program för kunskapsutveckling inom det kyrkliga kulturarvet samt att den syftar till en vetenskapligt grundad kunskapsuppbyggnad. Syftet är att stärka samverkan och tydliggöra de processer som bildar underlag för såväl den kyrkoantikvariska ersättningen som andra möjliga finansieringsformer.

I vårt svar på remissen har vi koncentrerat oss till programförslagets kapitel tre och fyra.

Inledningsvis sägs under kapitel tre att målet är att stärka och utveckla kunskapen om området kyrklig kulturarvsförvaltning. I första hand nämns behovet av att utveckla vad som benämns värdebaserad förvaltningsplanering. Vi undrar hur detta skall ske på grundval av det som i början av förslaget sägs om vetenskapligt grundad kunskap. Vitterhetsakademien skulle i stället önska att forskningen inriktades mot identifiering och prioritering av kyrkliga kulturvärden och fördjupade analyser av vilken dokumentation som krävs för att sådana skall bibehållas.

Vi håller med om att forskning om konservatorers och specialiserade hantverkares arbetsmetoder, utvecklade och samlade i en kunskapsbank,

kan ge bättre förutsättningar för en hållbar förvaltning av det kyrkliga kulturarvet. Samtidigt ser vi positivt på att utveckla och förbättra metoder för hantering och förvaring av kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga föremål liksom på projekt som kan komma att bidra till förebyggande av kulturarvsbrott.

Under punkten om allas rätt till kyrkliga kulturarv finner vi formuleringen om att detta skulle utgöra en mänsklig rättighet, jämförbar med de universella rättigheter som stadgas i internationella konventioner, som märklig och något missvisande.

Vid beredning av forskningsprojekten vill vi understryka betydelsen av att externa sakkunniga och forskare ges möjlighet att granska och utvärdera ansökningar.

Punkten om kyrkor som samhällsresurs bedömer Vitterhetsakademien som mycket viktig men alltför kortfattad. Härunder borde samverkansformer utvecklas, och inte minst borde här den nya kommittén rörande kyrkoforskning som etablerats i samverkan mellan Riksantikvarieämbetet, Svenska kyrkan och Vitterhetsakademien lyftas fram. Vitterhetsakademien efterlyser här också en tydlig programskrivning om det landskap och de miljöer som omger kyrkobyggnaderna. Det kyrkliga kulturarvet omfattar inte bara byggnader utan också miljöer i form av exempelvis prästgårdar och kyrkogårdar vars bevarande och beforskande bör uppmärksammas. En inventering av landets kyrkomiljöer saknas och därmed saknas också ett underlag för att märka ut och tillvarata de mest värdefulla delarna av vårt kyrkliga kulturarv i en miljömässig mening. I sammanhanget måste man därför grundligt fundera över hur kunskapen om det kyrkliga kulturarvet i en övergripande, holistisk mening skall spridas för att möta ett märkbart ökande intresse (*Ett rum öppet för alla*, Uppsala 2013, s 51). Särskilda insatser för att utveckla möjligheter att åstadkomma kulturreservat på dessa områden borde infogas i programmet.

För Kungl. Vitterhetsakademien

Birgitta Svensson, ständig sekreterare